

Maade. Der har været nævnt, hvor store Tab Staten kan komme til at lide, naar den i Tilfælde af Krig eller Rustning er nødsaget til at indkjøbe daarlige Varer, og saadanne Tab foreligge vistnok; ja, der er endogsaa et Udvalg i det andet Thing, der har fundet sig foranlediget til at opfordre Krigsbestyrelsen til at undersøge, om ikke Ansvar kan gjøres gjældende imod Vedkommende i den Henseende. Hvad der bringer mig til at holde paa, at Fabrikken fremdeles kan sælge til Private, er det dobbelte Hensyn, at naar Hærens Behov ikke er stort nok til at beskæftige Fabrikken i den Grad, som er ønskelig, og man da kan sælge til Private, saa sætter dette Usferød istand til at levere Klædet til Hæren billigere, end det vilde kunne levere det, dersom den aldeles maatte indskrænke sig til Hærens Forbrug; og det andet Hensyn er, at naar man kan holde Fabrikken i en jevn og ordentlig Gang, saa kan man ganske anderledes i Tilfælde af Krig være forberedt paa at udsolde en langt større Virksomhed. Det er disse to Hensyn, der gjøre sig gjældende, og som jeg troer vel fortjene at komme i Betragtning. Den Concurrence, som Usferød frembyder ligeoverfor de Private, har virkelig ikke saa meget at sige; det er paa ingen Maade store Quantiteter, som derfra kastes ud paa Markedet, og jeg kan ogsaa være enig i, hvad ærede Medlemmer have bemærket, at dersom det Forslag, som jeg har forelagt om en større Anstæffelse af Munderingsfager, vedtages, saa vil Usferød i de nærmeste Aar kun kunne beskæftige sig meget lidt med Forærdigelsen af private Handelsvarer. Jeg skal derfor modsætte mig Forslaget under Nr. 6 som en Udbring af lidet praktisk Betydning, men som dog vil være til Skade for Statskassen og for Hæren.

Med Hensyn til Krudtværket gjør det samme Hensyn sig gjældende som med Hensyn til Usferød. Det er i Statskassens Interesse, at Krudtværket ogsaa kan arbejde for Private, og det er i Hærens Interesse, at det holdes i en saadan Gang, at det i et givet Øieblik kan udsolde en større Virksomhed. Hertil kommer yderligere den Omstændighed, at Krudtværket væsentlig konkurrerer med fremmede udenlandske Krudtværker og ikke saa meget med indenlandske,

hvilket forekommer mig at være en yderligere Grund til ikke at berøbe Krudtværket Afgangen til at sælge til Private. Jeg har siden forrige Rigsdagssession ladet Forholdene nøje undersøge med Hensyn til den Priis, hvori Krudtet staaer Staten, leveret fra Krudtværket paa Frederiksværk eller fra Donse, som leverer til Marinen, og ved en omhyggelig og rationel Beregning er man kommen til det Resultat, at Frederiksværk leverer Krudtet til Hæren 4 à 5 Rd. billigere pr. Centner, end Donse leverer Krudtet til Flaaden, og naar Krudtværket paa Frederiksværk, uagtet det er afhængigt af Regjeringens Bud, dog giver et saa godt Resultat, saa forekommer det mig, at der ikke er nogen Grund til at svække det i dets Virksomhed. Jeg skal derfor ogsaa modsætte mig Forslaget under Nr. 7.

Chr. Jensen: Af Betænkningen over § 2 under Nr. 2 seer jeg, hvad der ogsaa fremgaaer af det Foredrag, vi nylig hørte af det ærede Medlem for Maribo Amts 2den Valgfreds (Frederiksen), at man i Udvalget har forhandlet det Spørgsmaal, om Staten ikke burde bortforpagte Forstrandsrettigheden. Dette blev imøbegaaet af det ærede Medlem for Maribo Amts 1ste Valgfreds (H. Sage), idet han meente, at det vilde være besynderligt nu at overdrage denne Ret til Private, da man har anstrengt sig for, at Staten skulde have den, men det forekommer mig dog, at det vilde være heldigt, om den høitagtede Finantsminister vilde tage denne Sag under nærmere Overveielse. Efter min Mening har den nu bestaaende Ordning — og jeg troer, at der er mange praktiske Kjendsgjerninger, der tale derfor — virket meget demoraliserende paa Befolkningen ved disse Strandhyster. Det er en gammel Vane, som er indgroet i Befolkningen, at den med Hensyn til Spørgsmaalet om Mit og Dit gjør nogen Forstjæl paa, hvad der tilhører private Ciere, og hvad der tilhører Staten. Jeg troer det kan paavises, at der er Folk, som man meget godt kunde betroe flere Hundrede Rigsdaler utalte Penge, men som endog ere blevne straffede med Fængsel for Strandhysterier. Det, der for mig er af meest Vigtighed, er, om man vilde forsøge paa at træffe en anden Ordning af disse Forhold, der,